

20 rokov UCM v Trnave

prof. RNDr. Peter Chrastina, PhD.
Katedra historických vied a stredoeurópskych štúdií
Filozofická fakulta
Univerzita sv. Cyrila a Metoda
Námestie J. Herdu 2, 917 01 Trnava, SK
tel.: +421 949/333 880
e-mail: peter.chrastina@ucm.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov a afiliácia: *Premeny školstva. Vývoj vzdelávacej a správnej sústavy národných a stredných škôl mesta Topoľčany 1918 - 1936*, Nitra : FF UKF - Katedra histórie, 2016.

Autor: PhDr. Adriana Kičková, PhD.

Rozsah: 125 strán (+ 3 strany príloh)

PhDr. A. Kičková, PhD. predložila na habilitačné konanie monotematickú prácu, ktorá reflektuje teoretické východiská i cieľ (ciele) skúmanej problematiky. Dané dielo predstavuje konkrétny príspevok bádania habilitantky v otázkach vývoja nášho (resp. česko-slovenského) školského systému v období 1918 - 1936, ktorý demonštruje na príklade národných a stredných škôl mesta Topoľčany.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky

Spracovanie témy si vyžiadalo relevantné teoretické, (metodické) i praktické poznatky o súčasných prístupoch k štúdiu problematiky. V tejto súvislosti pripomínam, že otázka vývoja školského systému (legislatívy/normatívov upravujúcich vznik škôl, ich administráciu, dozorné orgány, súdoby personálny manažment a pod.) nepatrí v rámci slovenskej historiografie medzi frekventované témy. Rovnaké konštatovanie platí pre výskum problematiky na príklade Topoľčan, vrátane časového vymedzenia riešenej témy.

Náročnosť spracovania problematiky odráža použitá informačná databáza, pramene a literatúra dobovej, príp. súčasnej proveniencie. Akcentujem realizáciu archívneho výskumu (orientoval sa aj na doteraz nespracované fondy), čo PhDr. A. Kičkovej, PhD. umožnilo priniesť nové poznatky o vývoji a fungovaní školského systému v období 1. ČSR.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Úroveň spracovania habilitačnej práce je adekvátna. Heuristika informačnej databázy a jej interpretácia v textovej i grafickej forme (schémy v texte) sú korektné.

Autorka zvolila duálny prístup k téme: teoretický a praktický. V teoretickom prístupe využila pramene, odbornú literatúru a legislatívne zdroje. Praktický prístup reprezentujú kapitoly 2 až 5. Prvá časť každej z kapitol je venovaná legislatívnemu rámcu problematiky; druhá časť prezentuje dopad zákonných úprav na konkrétnu školu (t. j. školskú prax).

Kladne hodnotím snahu autorky o zmapovanie školskej histórie, do istej miery je možné hovoriť o sonde do života v regióne (Nitrianskej župe, príp. v okrese/meste Topoľčany) prostredníctvom vývoja rozličného druhu škôl, národných a stredných. V tejto súvislosti, žiaľ, konštatujem absenciu "širšieho" kontextu pri tzv. štátnych a cirkevných školách (katolíckych, židovských), ktorý A. Kičková vo svojom diele prezentovala v redukovanej podobe. Podobne hodnotím spracovanie mimoškolských aktivít pedagogického zboru (napr. činnosť učiteľského spevokolu). Takisto by som ocenil aplikáciu regionálneho prístupu nielen pri nižších typoch škôl a inšpektoroch, ale aj pri snahe o založenie gymnázia v Topoľčanoch.

Na druhej strane habilitantka správne poukázala na rozdielnosť, či napĺňanie školských cieľov na území Slovenska v kontexte doby (českí pedagógovia, prísaha vernosti učiteľov, malý školský zákon atď.). Metodika výskumu nie je v Úvode (s. 6 - 16) špecifikovaná.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Prínosom je v podstate práca ako celok, pretože autorka sa venuje problematike, ktorá v prostredí našej historickej obce nepatrí medzi často diskutované témy.

PhDr. A. Kičková, PhD. primárne sledovala štruktúru a formovanie hlavného riadiaceho orgánu školstva na území Slovenska – Referátu v Bratislave (jeho kompetencie, personálne zmeny, vonkajšiu opozíciu) a súčasne venovala pozornosť dozorným orgánom v podobe školských inšpektorátov (personálne otázky, ekonomické a materiálne prekážky/problémy limitujúce ich činnosť, územná pôsobnosť v súvislosti so zmenami územno-správneho členenia a pod.).

Pozitívne hodnotím i snahu habilitantky o presah výsledkov jej vedeckého bádania do oblastí regionálnych dejín v podobe náčrtu vývoja školskej sústavy v Topoľčanoch. Z hľadiska základného (nielen historického) výskumu sú významné napr. zistenia o časovej dotácii jednotlivých predmetov, ich obsahovej náplni, aspektoch odbornej prípravy budúcich pedagógov a rodičovských združeníach. Bol zdôraznený aj význam školského rozhlasu, resp. školského filmu (od roku 1936), čo považujem za ďalší z prínosov habilitačnej práce.

4. Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, štruktúra)

Formálna stránka habilitačnej práce má solídnu úroveň. Isté rezervy predstavujú napr. preklepy v texte (prvá veta v Úvode) a bohemizmy (zrejme motivované štúdiom archiválií a literatúrou).

Autorka nejednotne používa názvov Referát ministerstva školstva - raz je názov s malým inokedy s veľkým písmenom.

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neudelenie) vedecko-pedagogického titulu docent

PhDr. A. Kičková, PhD. vo svojej habilitačnej práci úspešne predstavila jeden z výsledkov svojho vedecko-výskumného programu, ktorý transformuje do pedagogickej praxe v rámci FF UKF v Nitre. Priblížila aktuálny - a zároveň perspektívny trend historického výskumu vývoja školskej sústavy v období 1. ČSR, pričom prezentovala konkrétne teoretické aspekty problematiky.

Habilitačnú prácu autorky z pohľadu súčasnej histórie (historiografie) zaraďujem do sféry post-positivisticky zameraných diel s presahom do regionálnej histórie a dejín pedagogiky. Takýto prístup k skúmanej téme považujem za správny a (z vedeckého aspektu) konkrétny. Vyjadrujem presvedčenie, že rad úloh, ktoré PhDr. A. Kičková, PhD. vo svojom diele načrtla, sú evolučné a v rámci ďalších odborných diskusií alebo vedeckých prác ich bude môcť ďalej precizovať.

Navrhujem preto prijať prácu na habilitačné konanie a po jej úspešnej obhajobe udeliť menovanej vedecko-pedagogickú hodnosť docentka v odbore 2. 1. 7 história.

v Trenčíne 16. 1. 2017

prof. RNDr. Peter Chrastina, PhD.